

הערל פרק שמיני יבמות

ע"ט

עין משפט גור מצוה

צו א טו"ע י"ד סימן
ש"ל סעיף ז'
צ"ח ב' מ"י פ"ג מהל'
אסורי ביאה הלכה
ז' וי"ט הלכה ז'
צ"ט ג' מ"י פ"ג מהל'
ממרים הלכה ז'
ק ד' מ"י פ"ג מהל'
אסורי ביאה הלכה ז'
כ"ג

תורה אור השלם

1. ויקרא המלך
לבגדים ויאמר אליהם
והגבעונים לא מבני
ישראל המה כי אם
מתוך האמרי ובני
ישראל נשבעו להם
ויבשש שאל להבדיל
בקצתו לבני ישראל
ויהודה שמואל ב' כא ב'
ויאמר דוד אל
הגבעונים מה אעשה
להם ובקה אבקר וברכו
את הנהל ז' י'
2. שמואל ב' כא ג'
ויאמר לו הגבעונים
אין לנו כסף וזהב עם
שאל ועם ביתו ואלו לנו
איש להמית בישראל
ויאמר מה אקם אמרים
אעשה להם ז' י'
3. שמואל ב' כא ד'
ותן להם שבעה אנשים
מבני והוקענום לז'
בגבעת שאל בחדר ז'
ויאמר המלך אני אתן ז'
4. שמואל ב' כא ו'
ולא ידבק בידך
מאומה מן החרם למען
ישוב י' וחקורו אפן ותן
להם רחמים ורחמים
והדבק באשר נשבע
לאבותיך דברים י' י'
6. ויאמר משה אל העם
אל תיראו כי לבקעבור
נסות אתכם כא
האלהים ובעבור תהיה
יראתו על פניכם לבלתי
תשאמו שמת כ' טו
7. ויעשו למען אשר
יצוה את בני ואת ביתו
אחרי ושמרו דרך ז'
לעשות צדקה ומשפט
למען הביא ז' על
אברהם את אשר דבר
עליו בראשית י' ט'
8. ויחך המלך את שני
בני רצפה בת איה אשר
ילדה לשואל את ארמני
ואת מבפשת ואת
חמשת בני מיכל בת
שואל אשר ילדה
לעריאל בן ברזלי
המדלתי ז'
9. ויחך המלך על מפי
ביתו בן ויהוה בן שאל
על שבעת ז' אשר
ביניהם בין דוד ובין
יהונתן בן שאול ז'
10. שמואל ב' כא ז'
לא ימותו אבות על
בנים ובנים לא ימותו על
אבות איש בחטאו
וימתו דברים כ' טו
11. ותקח רצפה בת איה
את השק ותשור לה אל
הצור מתחלת קציר עד
תקר מים עליהם מן
השמים ולא תגדה עוף
השמים לצדו עליהם
ויקם ואת יתת השדה
ללדה שמואל ב' כא ז'
12. לא תלין בבלתו על
העץ כי קבור תקברו
ביום ההוא כי קלת
אלהים תלין ולא תטמו
את אדמתך אשר ז'
אלהיך נתן לך

ארמוני ומפיושת. ארמוני מפיושת היה בן שאל ואמר ר"ת
דהוא היה רבו של דוד לאמר צפרק קמא דצרכות (דף
ד. וס) שהיה מנייש פני דוד הצלכה וגרסם הלל מפיושת שמו
אלא איש בעל שמו כי מפיושת בן שאל נקרא איש בעל צדצרי
הימים ולא כמה שמכוב צספרים איש
צושט שמו ללא מנינו צשום מקום איש
צושט שנקרא מפיושת ואיש צושט
צושט צתחלת מלכות צית דוד קודם
מעשה הגבעונים לילכל למימר
דמפיושת צנו של יהונתן היה רבו
של דוד לאותו לא מנינו צשום מקום
שנקרא לא איש צושט ולא איש בעל
וא"ת ולמה לא חלק לו כבוד לרבו
לצקש עליו רחמים שלא יקלטו הארון
וי"ל דשמא צקש ולא נענה:
ותמהו זה אר המצור. אומר
צמדש אל הצור
שהלדיקה (ט) עליו הדין ואמרה הצור
תמים פעלו: **דונגר גרסי.**
מדת שכירות דדון לצון מדה כלאמר
צצבא צמרא (ו) (דף ט.ס) וקרו ליה (א) דון
פפא: **ונתנינו** דוד גור עליהן.
צריש צנמעין פי' בקונטרס שגור
עליהן חמנות וכדכתיב והגבעונים אל
מבני ישראל המה וגו' כלומר אין
ראויין להצקש ציסרל והשמת פריך
דמשה גור עליהן עבדות ואסור משום
לא יהיה קדש ומשני דמשה לא גור
אלא לההוא דרס ויהושע צומן
צצמה"ק קיים ומנינו למימר ללא
צצקרו צשום פפט משום לא יהיה
קדש כיון דלא גור עליהן עבדות אף
צומן שאין צית המקדש קיים ודוד גור
עליהן חמנות ולא שעבדס לכלוהו
דרי ואמי שפיר הו' דלין צנמיס
תורת עבדים דתמן צאלו נערות
(כמויות דף כט. וס) דהבא על הנתינה
יש לה קנס ואילו צבא על השפחה
תמן דלין לה קנס ואומר צירושלמי
אפי' משומרת שלא נבעלה ועוד דאס
יש צחס תורת עבדות לימסרו חרורי
צנמיני דמסומר אסור צשפחה כלאמר
צחציו עבד ותלוי צן חורין לישא
צשפחה אין יכול וצפרק עשרה יוסמין
(קידושין דף טט.) קאלמר דחרורי ומניני
מומרים לצבא זה צוה ועוד ז' לפיש
דהכי פריך ולא עבדות ממס משה
גור עליהן ומסממל גור נמי שלא
יתחמו צחס דלין נכון ציתחמו צחס
כיון דנרלין כעבדים ודוד נמי נוכל
לומר דגור עליהן עבדות כדי שלא
יתחמו צחס ויהשמת פריך שפיר
דמשה גור עליהן ויתחל השמת הו'
דקאלמר צימי ר' צקש להמיר צנמיס
להפקיע שעבוד מהס ועל ידי כן
יהיה מותר להסתמן צחס ומסיק
דחלק מוצח מי ימיר וכיון דלישפיר
ציהן שעבוד של חלק מוצח אין הנון
לידבק צחס ופליגא דרבי חייל צר
אלא דאלמר חלק מוצח צומן שאין
עבדות של חלק מוצח אפילו לכשיביע
ואין נראה מס דמדלוריימל אסירי צלאו
ללא תסתמן כדמסיק רבא לעיל (דף עו.)
דצגירותו צית להו חמנות ומני (מכות דף יג.)
ואלו הן הלוקין הבא על הממורת ועל
הנתינה ומיהו איכא למימר דנתינה
אגב ציעפא דממורת נקטה וכן צריך
לומר למאי דהוה צעי רבא למימר
דצגירותו צית להו חמנות דכלל
דוכחא איירי צגירות גבי קנס וצעשרה
יוסמין (קידושין טט.) צמתניתו
ונראה לרבינו מס דדוד גור עליהם
שהוא דקאלמר לעיל ראו להצקש
עם ישראל היינו להיות צני חורין
כמותן אלל חמנות אסור מדלוריימל
והא דקאלמר צימי רבי צקשו להמיר
נמיניס לא להסתמן צחס אלל להפקיע
עבודתם ואמר להס רבי חלק מוצח
מי ימיר הלכך אין לנו להמיר אפילו
חלקנו שלא יסתח חלק מוצח ופליגא
דרבי חייל צר אלל דאלמר חלק מוצח
צומן שאין צית המקדש קיים מותר
ממילא צלא שום המרה

תריסר ירחי שתא. לאלו דוקא דהא קרוב
למלמין שני הוה שהרי סוף
שנתו של דוד היה אלל לפי שאין דרך
כבוד לספור אחר י"ח אחר
שנתכלו תנחומין על המת כלאמר
צמועד קטן (דף כ"א): **אין לנו.**
בשאר ישראל כי אס צורעו:
והוקענו. תליה: **צאומה זו.**
ישראל: **רחמנים כו'. והני** צבעונים
כיון דלא מרחמי אינן ראויין לידבק
ציהן מיד גור עליהן דוד לכך נאלמר
והגבעונים לא מבני ישראל המה:
ויחמול המלך. ואי צארון תליה
מילתא כיון דלא קלטו ארון מהו
חמולתו של דוד. ומשני שלא העבירו:
וכי משא פנים יש צדכר. וכי היה
לו לדוד לישא פנים צדיני נפשות היה
לו להעביר גור כולן: **ואכתי משא
פנים יש צדכר.** הואיל וקלטו ארון
לא היה לו להמית אחר חמטיו: **ואל
יסתלל שם שמים.** שהיו האומות
אומרים אין אומה זו ראויה לידבק
ציה שהרי פשטו ידיהם צגרים ליטול
מונותיהם ולא עשו ציהן נקמה: **עד
תך מיתו עליהם.** עד ימות הגשמים
לא ייתנו לקצורה: **דוגור.** שכרים:
**אלא מהסא ויספר שלמה (אס) כל
האנשים ומלאו מהם וחמשים אלף
ויעש מהס צבעים אלף (נושא) סבל:
מחוטב עליך.** מדקרינהו לחוטבי עינים
צאנפיייהו שמת מניה לאו צכלל ישראל
נינהו ולאו צכלל גרים אלל עבדים
ועבדים פסולים נינהו וגבעונים
חוטבי עינים נינהו דלהכי אלקינהו
יהושע: **משה גור עליהן להסוף דרל.**
על חוטבי עינים שהיו צימיו: **ויסנס
יהושע.** אלמל עבדים נינהו ויהושע
לדורות הצכאס גור דכתיב (יהושע ט)
לא יכרת מכס חוטבי עינים: **צומן
צצמה"ק קיים.** דכתיב (סס) ולמוצה ה':
מלקטו

נתך מים עליהם מן השמים ולא נתנה עוף השמים לנוח עליהם יומם וחית
השדה לילה והא כתיב¹² לא תלין נבלתו על העץ אמר רבי יוחנן משום
רבי שמעון בן יהוצדק¹³ מוטב שתעקר אות אחת מן התורה ויתקדש שם
שמים כפרהסיא שהיו עוברים ושבים אומרים מה טיבן של אלו הללו בני
מלכים הם ומה עשו פשטו ידיהם בגרים גרורים אמרו אין לך אומה
שראויה להדבק בה כזו ומה בני מלכים כך בני הדיוטות על אחת כמה וכמה
ומה גרים גרורים כך ישראל על אחת כמה וכמה מיד נתוספו על ישראל
מאה וחמשים אלף שנאמר¹⁴ ויהי לשלמה שבעים אלף נושא סבל ושמונים
אלף חוצב בהר ודלמא¹⁵ ישראל הוה לא סלקא דעתך דכתיב¹⁶ ומבני ישראל
לא נתן שלמה עבד ודלמא¹⁷ דוגור בעלמא אלא מהכא¹⁸ ויספר שלמה כל
האנשים הגרים אשר בארץ ישראל [וגו'] וימצאו מאה וחמשים אלף
[וגו']¹⁹ ויעש מהם שבעים אלף (נושא) סבל ושמונים אלף חוצב בהר ונתנינים
דוד גור עליהם משה גור עליהם דכתיב²⁰ מחוטב עציך עד שואב מימין
משה גור לההוא דרא דוד גור לכולי דרא ואכתי יהושע גור עליהו דכתיב
²¹ ויתנם יהושע ביום ההוא חוטבי עצים ושואבי מים לעדה ולמוצה ה' ויהושע
גור בזמן שבית המקדש קיים דוד גור בזמן שאין בית המקדש קיים
בימי

(א) עיקר הכונה אסופא
דקרא איש צחטאו וימחו
ועי' תוס' פ"ו לו: ד"ה
דכתיב לא תסתמן וכי
תוס' צנמיס טו. סוף
ד"ה אלו, צ' ורגמט העירן
רוגרי פירוש לצון פסי ר'
זיס גר פסי כלומר שכי
זיס ועיין צ"ב קב. שנס
הצש"ס צסס ר"ח כח כך
רוגרי, א' ולפניו אמת רח
פפאן.

הגהות הב"ח

(א) צ"ב ונפייסניהו מיד
ויקרא: (ב) תוס' ד"ה
ומטאו וכי צהלדיקה
עליהם הדי: (ג) ד"ה
דוגור וכי כלאמר צ"ב.
צ"ב דף ט' וסס משמע דהו
גורסי' רח פפא שוב מלאמי
צ"ב דף ט' קב ע"ל דלריך
לגורו חורג והוא שני
תיבות רח פי' יוס וגר פי'
פסי דהיינו שכי יוס וכן
מ"ל דל"ל כן חורג דר"ל
שכי יוס דתיבת דוגור אין
לו פירוש כלל וא"כ גם סס
צרישי צ"ל רח פפא
וק"ל:

נחלה: דברים כא כג. ¹³ ויהי לשלמה שבעים אלף נושא סבל ושמונים אלף חוצב בהר: מלכים א ה כט. ¹⁴ ומבני ישראל לא נתן שלמה עבד כי הם אנשי המולחמה ועבדיו ושוריו ושלישי ושירי רכבו ופירשו: מלכים א כ כב. ¹⁵ ויספר שלמה כל האנשים הגרים אשר בארץ ישראל אחרי הספור אשר ספרם וידי אביו וימצאו מאה וחמשים אלף ושליש אלפים ושש מאות: דברי הימים ב כ טו. ¹⁶ ויעש מהם שבעים אלף סבל ושמונים אלף חוצב בהר וישלש אלפים ושש מאות מצאדם להעבד את הקדש: דברי הימים ב כ יז. ¹⁷ וספכם נשיכם ויךך אשר בקרב מתיבך מחוטב עציך עד שאב מימין: דברים כט י. ¹⁸ ויתנם יהושע ביום ההוא חוטבי עצים ושואבי מים לעדה ולמוצה ה' ויהושע גור בזמן שאין בית המקדש קיים מותר ממילא צלא שום המרה